

Arkæologiens utallige genstande

– hvad skal de dog bruges til?

I den offentlige debat dukker der med jævne mellemrum udmeldinger op om at museerne skal sælge ud af deres magasiner: ”For de samler jo blot støv!”. Senest var i foråret 2006 hvor Venstres kulturpolitiske ordfører Ellen Trane Nørby lancerede tanken. Heldigvis blev den heller ikke denne gang realiseret.

Arkæologi er nok den disciplin der indsamler flest genstande – og magasinerne bugner. Dette er sikkert medvirkende årsag til at vi arkæologer udøver en selvcensur når det kommer til hvilke ting vi registrerer, indsamler og hjemtager – en selvcensur der nok ikke sjældent kører på rygmarven frem for på en velovervejede prioritering. Ofte bliver ting, fx sideskår, ladet tilbage på pladsen efter endt gravning. Måske bliver de ikke registreret, måske overhovedet ikke set, fordi vi opfatter dem som ligegyldige? Dette gælder f.eks. flint på bronzealderboplads.

”Sælger” vi arkæologer allerede selv ud af tingene? Har vi glemt dem? Glemte at de ikke kun indsamles for syns skyld, til placering i museernes udstillinger og magasiner, men også er væsentlige for vores viden om fortiden? De er væsentlige i vores forskning – også den som først vil blive foretaget om 10, 20 eller 100 år.

Det er den problematik som redaktionen med dette tema håber at sætte på dagsordenen. Vi har især ønsket at sætte fokus på genstandene: hvordan og hvorfor de er væsentlige.

Med afsæt i egne genstandsstudier giver fire forfattere i dette tema deres bud på forskellige perspektiver og problemstillinger i relation til ting: hvad genstande kan fortælle os om fortiden, hvordan man kan gribe sagerne an, og hvorfor vi i dansk arkæologi i de seneste mange år har haft en tendens til at glemme dem.

Har vi som Bo Jensen i artiklen *Gammelt skrammel eller arkæologiens arvesølv?* fremfører, haft så meget fokus på bebyggelser og landskaber at genstandene kun er blevet levnet en mindre rolle?

Er de endda blevet opfattet som et relikv fra en ældre, antikvarisk tradition?

Eller bør man i stedet som Elisabeth Barfod Carlsen i artiklen *Ting og type* pege på en ganske anden grund til at genstandsstudier har haft trange kår? I stedet for at pege på den processuelle arkæologis fokus på stolpehuller, anlæg og bebyggelse, ser hun ”synderen” i den postprocessuelle arkæologis fokus-skift fra genstandenes kronologiske, geografiske udbredelse og funktion, til tingenes symbolik og betydning der som en tekst læses ud af konteksten. Hun fremhæver dog også at det postprocessuelle perspektiv giver mange nye måder at arbejde på og tolke genstande på.

Anne Rosenberg kommer i artiklen *Keramik – mere end bare skår?* ind på at det slet ikke er så oldnordisk og uvæsentligt at lave kronologier – og mener at vi i en ny udgave bør genoptage nogle af de processualistiske principper og kombinere dem med postprocessuel contextuel tænkning. Samtidigt lægger hun vægt på at der er behov for en ny type kronologi som erkender at man ikke kan bruge de samme principper for fibler som for keramik, for dagligdagsgenstande som for luksus. Derfor er det kronologiske arbejde mindre afsluttet og mere spændende end ofte antaget.

Mikkel Sørensen advokerer i artiklen *Hvad skal vi med alle de sten?* for at selv de mindste stykker kan være af betydning når vi skal forstå fortiden, frem for blot at beskrive den. Nye teorier og metodiske tilgange, som chaîne opératoire-studier, tillader en helt ny forståelse af flinthåndværkets dynamik. Sådanne analyser kræver imidlertid et repræsentativt flintinventar, ikke kun de få, pæne ting der ville overleve en hårdhændet sortering.

Hvis vi arkæologer selv glemmer tingene, sådan som der nok er en tendens til, så er det vel heller ikke mærkeligt at politikere og andre kan mene at man lige så godt kan sælge ud af magasinerne.

Så, husk dem, brug dem!

Redaktionen